

Mitä huomioida, kun tilaa tulkkia sairaalaan

1) Selvitä ensin, millainen asiakas on tulossa

- a. **kuuro**, äidinkielenä tavallisesti viitottu kieli (esim. suomalainen viittomakieli) => tarvitaan tulkki, joka tulkkaa viittomakielellä
- b. **kuuroutunut** tai **huonokuuloinen**, äidinkielenä tavallisesti puhuttu suomi tai ruotsi => tarvitaan kirjoitustulkki tai viitotun puheen tulkki
- c. **kuurosokea**, äidinkielenä joko puhuttu tai viitottu kieli => Käytössä oleva kommunikointimenetelmä yleensä hyvin yksilöllinen, selvitä millainen tulkki juuri tälle kuurosokealle tarvitaan

2) Kun kommunikointitapa selvinyt, tilaa tulkki

Tulkin tilaamiseen saa neuvoja Kelasta vammaisten tulkkauspalvelukeskuksesta (yhteystiedot www.kela.fi/vatu).

Perussääntö on se, että kun sairaala kutsuu asiakkaan jatkotutkimukseen tai asiakas on osastolla hoidossa, tulisi sairaalan tilata tulkki tarpeen mukaan **potilaslain** perusteella. Kun asiakas tulee ensiapuun, hän tilaa itse tulkin Kelan tulkkivälityksestä **tulkkauspalvelulain** perusteella. Näihin yllättäviin tulkkaustarpeisiin sairaala ei luonnollisestikaan voi varautua, jolloin toissijainen tulkkauspalvelulaki on käytössä.

Tilaa tulkki jostain alueen tulkkauspalveluja tuottavasta yrityksestä. Yhteystietoja esim. <http://www.tupatuottajat.fi/>. Muista huomioida, millaisen tulkkauksen asiakas tarvitsee, kun tilaat tulkkia. Tulkki tarvitsee tiedon seuraavista asioista: missä tulkkaukseen on (osoite, tarkka osasto yms.), päivä ja kellonaika ja kuinka kauan tulkkia arvellette tarvittavan. Lisäksi on hyvä kertoa asiakkaan nimi ja millaista asiaa hän sairaalaan tulee hoitamaan. Tämä on tärkeää, jotta tulkki tietää valmistautua oikein. On eri asia tulkata magneettikuvausta kuin kuulokeskuksen tutkimusta tai synnytysosaston lääkärikerrosta.

3) Milloin ja mihin tulkkia tarvitaan?

Tulkki on kaikkia varten, jotta kommunikointi sujuisi mahdollisimman kivuttomasti. Tulkkia tarvitaan muulloinkin kuin lääkärikerroille asiakkaan ollessa osastolla. Miettikää yhdessä, milloin tulkki on tarpeen. Erityisesti kuunnella sitä, kun asiakas itse pyytää tulkkia paikalle, silloin hän kokee tarvitsevänsä tulkkia. Potilaslaki korostaa osaltaan sitä, että asiakkaalla on oikeus saada tietoa hänelle sopivassa muodossa.

4) Miten toimin, kun tulkki on paikalla?

Puhu normaalivauhilla ja normaaliäänellä. Sinun ei tarvitse käyttää kovempaa ääntä tai hidastaa luonnollista puhetaapaasi. Puhu suoraan asiakkaalle, sillä hänen kanssaan sinä kommunikoit. Anna reseptit ja muut tarvittavat paperit suoraan asiakkaalle, älä tulkille. Tulkki on vaitiolovelvollinen, koulutettu ammattilainen, joka tulkkaa kaiken puhutun ja viitotun tasapuolisesti.

TERMEJÄ JA YLEISTÄ TIETOA

KUUROSOKEISTA:

- Jos kuurosokealla on vielä jäljellä kuuloa, hän saattaa tarvita tulkkia, joka toistaa lääkärin puheen lähempää korvaa puhuen. Kuurosokea saattaa haluta kuunnella induktiosilmukalla tai haluta kirjoitustulkkauksen.
- Jos kuurosokealla on jäljellä näköä, hän saattaa tarvita viittomakieltä käyttävän tulkin, joka viittoo tavallista lähempänä tai haluaa kirjoitustulkkauksen
- Täysin näkönsä ja kuulonsa menettänyt tavallisesti haluaa tulkkauksen kädestä käteen.
- Tarkempia tietoja kuurosokeista saatavilla Suomen Kuurosokeat ry:stä (www.kuurosokeat.fi).

KIRJOITUSTULKKAUS on tulkkausta niin, että tulkki kirjoittaa kannettavalla tietokoneella kaiken sen, mitä lääkäri tai sairaanhoitaja puhuu ja asiakas vastaa itse puhuen. Kirjoitustulkkausta käyttävät tavallisimmin ne, joiden äidinkielenä on puhuttu suomi tai ruotsi, mutta eivät häiriöttömässäkään tilanteessa saa normaalikeskustelusta riittävästi selvää kuulon perusteella. Kirjoitustulkkauksesta saa lisätietoja esim. sivulta <http://www.suomenkirjoitustulkit.net/>.

VIITOTTU PUHE tarkoittaa suomen tai ruotsin kielen mukaan tulkkausta niin, että käytetään viittomakielestä lainattuja viittomia mutta puhutun kielen mukaista kielioppia. Kuuloliitto ry antaa tarkempia tietoja viitotusta puheesta, kuuroutuneista ja huonokuuloisista (www.kuuloliitto.fi).

VIITTOMAKIELI ei ole kansainvälinen yksi kieli, vaan joka maalla on vähintään yksi kansallinen viittomakieli. Suomessa kansallisia viittomakielinä ovat suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli.

Maahanmuuttajien myötä maassamme on käytössä myös monta muuta viittomakieltä. Viittomakielen tulkki tavallisimmin osaa vain suomalaista viittomakieltä (www.tulkit.net). Viittomakieli on luonnollinen kieli, jossa on oma kielioppinsa, oma kulttuuritaustansa. Se ei perustu puhuttuun kieleen. Viittomakielestä saa lisätietoja Kuurojen Liitosta (www.kuurojenliitto.fi).